

**ДО ІСТОРІЇ СТВОРЕННЯ АРХІВНИХ УСТАНОВ
У СЕРЕДНЬО-АТЛАНТИЧНИХ ШТАТАХ США:
ВІД ІСТОРИЧНИХ ТОВАРИСТВ ДО ОФІЦІЙНИХ АРХІВІВ
(НА ПРИКЛАДІ ШТАТІВ НЬЮ-ЙОРК І ПЕНСІЛЬВАНІЯ)**

Висвітлено історію створення, діяльність та внесок історичних товариств у забезпечення збереженості документальної історичної спадщини, публікацію історичних документів та заснування архівних установ у штатах Нью-Йорк і Пенсільванія. Увагу приділено також діяльності представників влади та університетів у даному напрямі.

Ключові слова: архів штату Нью-Йорк, Нью-Йоркське історичне товариство, Університет штату Нью-Йорк, архів штату Пенсільванія, Історична і музейна комісія Пенсільванії, історія архівів США.

Регіональні архіви у будь-якій країні у сукупності зберігають більші за обсягом документів колекції, ніж центральні архівні установи. У Сполучених Штатах Америки у регіональних архівах зберігаються ще й найдавніші за часом утворення документальні комплекси, ніж у федеральних архівах. Лише з урахуванням документів регіональних архівів можливе комплексне дослідження історії цієї країни. Однак радянська і сучасна історіографія не приділили достатньої уваги регіональним архівам США. З огляду на цей беззаперечний факт, автор пропонує зупинитися на архівах штатів Середньо-атлантичного регіону: Нью-Йорк та Пенсільванія.

Середньо-атлантичні штати відрізняються своїм унікальним етнічним складом: вони заселялися іммігрантами з усіх країн планети. Рання колонізація розпочалася у першій чверті XVII ст. і була пов'язана із прибуттям до Північної Америки голландців, шведів, німців, які тікали з Європи через релігійні переслідування. Обидва штати відігравали значну роль у ході війни за незалежність (1775–1783 рр.) і увійшли до ядра держави США. Континентальні конгреси відбулися у Філадельфії (Пенсільванія): 1-й – з 5 вересня по 26 жовтня 1774 р. та 2-й, що вже фактично був першим урядом США, – з 10 травня 1775 р. до 1 березня 1781 р. У Філадельфії прийнято перші документи національного значення, що сьогодні є найдорожчим скарбом Національного архіву США: 4 липня 1776 р. підписана Декларація незалежності, 15 листопада 1777 р. видано «статті Конфедерації», 17 вересня 1787 р. на Конституційному конвенті прийнята Конституція США. Філадельфія у 1775–1783 рр. була столицею «об'єднаних колоній», а у 1790–1800 рр. – першою столицею США. Штат Нью-Йорк першим ратифікував «Статті Конфедерації і вічного Союзу». Пенсільванія стала 2-м штатом за порядком входження до США. Міста Філадельфія (засноване Уільямом Пенном 1682–1683 рр.) і Нью-Йорк (поселення Новий Амстердам засноване голландськими іммігрантами 1613 р.)

є найбільшими і найстарішими індустріальними, фінансовими, університетськими і культурними центрами країни. У Нью-Йорку знаходиться Колумбійський університет, в якому вперше в історії США 1938 р. з курсу Солона Дж. Бакка «Архіви і історичні манускрипти» розпочалося викладання архівознавства в університетах. Отже, дана характеристика цих штатів стала підставою для висвітлення історії створення і розвитку їх архівних установ на сторінках окремої публікації.

У Пенсільванії історичні документи та книги почали збирати члени Історичного і літературного комітету Американського філософського товариства, заснованого у Філадельфії ще 1780 р., Бібліотечної компанії Філадельфії, відкритої 1731 р., Академії витончених мистецтв Пенсільванії, що розпочала роботу 1805 р., Академії природничих наук, започаткованої 1812 р., Атенаума (бібліотека) Філадельфії, який відкрив свої двері 1814 р., Інституту Франкліна, штат Пенсільванія, заснованого 1824 р.

Наприкінці XVIII ст. у молодій американській державі розпочався архівний рух історичних товариств за збереження національного історичного надбання. Перше історичне товариство у США засноване пресвітеріанським священником Дж. Белкнепом (Jeremy Belknap, 1744–1798) 24 січня 1791 р. у Бостоні, штат Массачусетс. Ідея заснування депозитарію для зберігання історичних документів «Американі» (historical repository of Americana) зародилася у Белкнепа ще у 1770-х роках. 27 серпня 1790 р. Белкнеп оприлюднив «Plan of an Antiquarian Society» (План антикварного товариства), який згодом американські історики назвали «the charter of the historical society movement in the United States» (хартія руху історичних товариств у Сполучених Штатах). План Белкнепа передбачав утворення національної мережі історичних товариств [1].

Рух історичних товариств, розпочавшись у Новій Англії, дійшов до Тихоокеанського узбережжя, охопивши усі штати США. Історичні товариства збирали, зберігали, публікували історичні джерела, виявляли документи з історії Північної Америки в архівах європейських країн, систематизували архівні колекції і укладали до них індекси і календарі (види архівних довідників), а головне – сприяли заснуванню офіційних архівних установ. Під поняттям «офіційний архів» в американській науковій літературі розуміють архівну установу, що зберігає документи (records) офіційного походження, тобто документи органів влади, яким через їх історичну, доказову та інформаційну цінність встановлено постійний термін зберігання. 11 з 50 історичних товариств самі стали офіційними архівними установами (у штатах Огайо, Монтана, Північна Дакота, Південна Дакота, Оклахома, Міннесота, Небраска, Канзас, Айова, Айдахо, Вісконсин), а Історичне товариство Оклахоми є дочірньою філією Національного архіву США, оскільки зберігає документальні комплекси національного значення.

Утворенню Історичного товариства Пенсільванії сприяла загальна атмосфера підготовки до святкування 50-ї річниці Незалежності, а підштовхнув

філадельфійських істориків до створення власного товариства візит (28 вересня – 6 жовтня 1824 р.) генерала Жильбера Лафайета (Marie-Joseph Paul Yves Roch Gilbert du Motier, marquis de La Fayette (фр.), 1757–1834), учасника Американської революції (1775–1783 рр.) та Великої французької революції (1789–1799). Через місяць після його візиту 18 істориків зібралися на обід із метою створення Товариства пам'яті Уільяма Пенна (William Penn, 1644–1718) та організації заходів до святкування 142-ї річниці заснування Пенном колонії Пенсільванія та її столиці Філадельфії (1683). У дискусіях, що точилися між ними, йшлося про потреби в організації зберігання цінних історичних документів.

Пізніше з учасників обіду виокремилася група молодих людей, а до них приєдналися інші ентузіасти, які сформували комітет з семи осіб: Бенджамін Х. Коутс, Стівен Дункан, Уільям Рол молодший, Джордж Вашингтон Сміт, Роберт Во, Томас Уартон, Каспер Уайстер (Benjamin H. Coates, Stephen Duncan, William Rawle, Jr., George Washington Smith, Roberts Vaux, Thomas I. Wharton, Caspar Wistar, II). 2 грудня 1824 р. вони почали працювати над створенням Статуту та Регламенту майбутнього товариства, які були затверджені 7 листопада 1825 року.

Першим Президентом Історичного Товариства Пенсільванії 27 грудня 1824 р. було обрано Уільяма Рола (William Rawle, Jr, 1759–1836), директора Бібліотечної компанії Філадельфії, члена Опікунського фонду Університету Пенсільванії, Президента Товариства за відміну рабства і покращення умов африканської раси, засновника Філадельфійської Академії витончених мистецтв. Напередодні другого візиту (17–25 липня 1825 р.) генерала Лафайета до Філадельфії новоутворене Товариство випустило циркуляр, яким визначило мету своєї діяльності, – «збирати всі документи і записані або надруковані свідчення, і усю традиційну інформацію, що можливо... упорядковувати і систематизувати, та перетворювати у підходящу форму для публіки». Щоб залучити якомога більшу кількість людей до членства у Товаристві, Рол розповсюдив 185 копій циркуляра по усьому штату. Для організації роботи зі збирання історичних документів у складі Товариства було засновано 10 комітетів: 1) перших поселенців; 2) засновника Пенсільванії У. Пенна та його родини; 3) біографічних матеріалів видатних осіб; 4) аборигенів Пенсільванії, їх традицій, мови, війн, стосунків із європейцями; 5) статистики і причин швидкого зростання населення Пенсільванії; 6) провінційного уряду; 7) юридичної історії; 8) історії літератури; 9) історії медицини; 10) розвитку сільського господарства, промисловості і торгівлі.

На зустрічі Товариства 7 листопада 1825 р. У. Рол у своїй промові наполюгав на збиранні не лише історичних джерел, а й документів поточної діяльності урядових установ штатів і округів. Протягом 1826–1830 рр. Товариство підготувало і видало перші два томи документів: «Memoirs», а 1849 р. була опублікована перша частина «Catalogue of the Library of the Historical Society of Pennsylvania» (Каталог бібліотеки Історичного товариства Пенсіль-

ванії). Значний внесок у розвиток Товариства, збирання, зберігання і видання історичних документів у Пенсільванії, зробили 2-й Президент Товариства (1836–1844) юрист Пітер Стівен ДюПонсо (Peter Stephen DuPonseau, 1760–1844, француз, громадянин США з 1781 р.), та 3-й Президент Товариства (1845–1858) суддя Верховного суду Пенсільванії Томас Сарджент (Thomas Sergeant, 1782–1860). З 1864 р. члени Товариства сконцентрувалися на збиранні коштів для спорудження пожегобезпечного будинку для зберігання бібліотеки і колекції документів. За даними на 1874 р. (50-та річниця від дня утворення Товариства), кількість його членів складала 1541 особа [2].

На особливу увагу заслуговує діяльність Семюела Уітекера Пенніпекера (Samuel Whitaker Pennypacker, 1843–1916), 23-го губернатора штату Пенсільванія (1903–1907). Вчений, колекціонер, оратор і письменник, історик і генеалог, Пенніпекер 1900 р. був обраний президентом Історичного товариства і очолював його 16 років поспіль [3]. Скориставшись своїми можливостями як губернатора штату, він домігся прийняття Закону Пенсільванії (1903 р.) про заснування Відділу публічних документів у складі Бібліотеки штату [4]. Закон передбачав щорічне фінансування архіву у розмірі 7,5 тис. дол. США для зберігання документів та встановлення посади хранителя публічних документів із заробітною платнею 1,5 тис. дол. США на рік. Уведений ним Статут урядових департаментів штату вимагав передачі до архіву всіх документів, починаючи з 1750 р.

Пенніпекер запросив свого брата, професійного бібліотекаря з Філадельфії, Томаса Лінча Монтгомері (Thomas Lynch Montgomery, 1862–1929) очолити Бібліотеку штату, а хранителем документів призначив Лютера Р. Келкера (Luther R. Kelker, ?–1915, хранитель у 1903–1915 роках). Ознайомившись із практиками архівної роботи в Олбані, Вашингтоні (столиці США), Філадельфії і Нью-Йорк Сіті, Келкер створив колектив із восьми молодих жінок для систематизації документів в архіві та 124 урядових установах штату за хронологією, тематикою і географічними назвами. Діяльність Пенніпекера співпала у часі із роботою Комісії публічних архівів Американської історичної асоціації, до складу якої від Пенсільванії увійшов професор американської конституційної історії з університету Пенсільванії Герман Вандебург Еймс (Herman Vandenburg Ames, 1865–1935). Більше 10 років Еймс очолював Комісію публічних архівів, він уклав перший огляд архівних документів штату і розмістив його у звіті Комісії за 1900 рік [5]. Успіху архівної справи у штаті сприяло виділення старого будинку Капітолію для розміщення бібліотеки, архіву і музею.

Історичне товариство Пенсільванії здійснювало значну видавничу діяльність. Видання багатотомних серій історичних документів розпочалося ще 1838 р. і тривало майже століття. У цілому за 100 років було видано 138 томів архівних документів. Видавничій діяльності сприяло повернення до Пенсільванії С. Хазарда. Син Е. Хазарда, Семюель Хазард (Samuel Hazard, 1784–1870), бізнесмен, історик, редактор і видавець, був курато-

ром Історичного товариства Пенсільванії, редактором 16-томного видання «The Register of Pennsylvania» (Реєстр Пенсільванії, видано протягом 1828–1836 pp.), 6-томного видання «United States Commercial and Statistical Register» (Комерційний і статистичний реєстр Сполучених Штатів, видано протягом 1839–1842 pp.), «Annals of Pennsylvania, from the Discovery of the Delaware, 1609–1682» (Джерела Пенсільванії від дослідження Делаверу, видано у 1850 p.), «Colonial Records» (Колоніальні документи) та «Pennsylvania Archives: Selected and Arranged from Original Documents in the Office of the Secretary of the Commonwealth» (Архіви Пенсільванії: вибрані і систематизовані з оригінальних документів офісу Секретаря штату) (видання, що публікувалось як серія з 12 томів, до останнього з яких вміщено документи Генеральної Асамблеї, завершено 1856 року) [6].

Сьюзан Стітт, дослідниця Історичного Товариства Пенсільванії, полічила, що протягом 1860–1994 pp. мешканцями штату було засновано 300 історичних товариств: більша частина регіональних товариств утворилася у 1960–1970-х pp., місцевих – у 1980-х pp. [2, p. 72]. Врешті решт у Пенсільванії засновано й Федерацію історичних товариств штату (виникла як Федерація історичних товариств 1907 p., реорганізована у Федерацію музеїв і історичних організацій 1989 p.).

Протягом 1903–1935 pp. архів підпорядковувався Бібліотеці штату і значна увага приділялася збиранню документів, що містили інформацію генеалогічного характеру. Зміни до архівного законодавства Пенсільванії були внесені у 1907, 1919 і 1923 pp. Новий Адміністративний кодекс штату підпорядкував бібліотеку, музей і архів Департаменту громадської освіти (1923). У 1915 p. відмінено граничну межу доступу до документів, що раніше була обумовлена 1750 p., розосереджені по усіх департаментах і установах документи були передані до архіву. З відходом Пенніпекера від справ темпи розвитку архівної справи у Пенсільванії уповільнилися: занадто багато часу приділялося складанню індексів на мільйони імен, що містилися у фамільних і церковних книгах та інших генеалогічних джерелах; з підпорядкуванням архіву Департаменту освіти та переміщенням до освітянського будинку йому було виділено лише три маленьких кімнати, де він розміщувався до 1962 p.; архів не мав відповідних повноважень щодо документів законодавчих і юридичних інституцій штату, права довготривалого зберігання публічних документів; у систематизації документів архіву відчувався значний вплив Відділу манускриптів Бібліотеки Конгресу і відсутність поняття про європейський «принцип походження», за впровадження якого активно змагалися американські архівісти у ті часи. Невідповідна штатна чисельність, жалюгідне бюджетне фінансування та низький рівень в адміністративній ієрархії штату не сприяли розвиткові архівної галузі Пенсільванії того часу, і лише наприкінці Другої Світової війни архів отримав друге дихання: 1945 p. Історична комісія, музей і Відділ публічних документів Бібліотеки штату були злиті у незалежний орган виконавчої гілки влади – Історичну і музейну комісію Пенсільванії

з наданням їй широких повноважень у сфері управління документацією [7].

У складі Історичної і музейної комісії були об'єднані музей штату, архівний відділ бібліотеки штату, історична комісія та декілька об'єктів історичного значення. Генеральна Асамблея, утворивши цю незалежну інституцію, наділила її широкими повноваженнями щодо документів виконавчих департаментів уряду штату і місцевих адміністрацій, але питання виділення приміщення та фінансування комісії залишилися невирішеними. 1948 р. архівний відділ було перейменовано на Відділ публічних документів і разом з Відділом досліджень і публікацій підпорядковано Бюро досліджень, публікацій і документів. Широкий погляд на функції Комісії пояснюється додаванням іншого головного підрозділу – Бюро музеїв, історичних об'єктів і майна. Не зважаючи на невеликий штат, відсутність приміщення і фінансування, Комісія використала надані їй значні повноваження стосовно документів урядових установ штату і з 1953 р. з успіхом почала розвивати програму управління документацією разом з Офісом Адміністрації губернатора. З метою ефективного використання площ зберігання документів Комісія передала документи генеалогічного характеру Бібліотеці штату та прийняла від неї усі публічні документи уряду штату, експериментувала у галузі систематизації архівних документів.

У 1964 р. для Комісії було збудовано 19-поверховий будинок (Archival Tower), площа сховищ для архіву в якому склала 100 тис. куб. футів. На сьогодні Комісія складається із дев'яти членів, які призначаються губернатором, двох членів від Сенату, двох – від Палати представників, секретаря і голови. Виконавчий штат Комісії очолює голова і виконавчий директор. Її організаційна структура представлена: архівом штату, музеєм, програмами «Шляхи історії Пенсільванії», археологічною базою, збереженням об'єктів і пам'яток культурної спадщини. Разом із Секретарем Адміністрації штату Комісія реалізує програму управління документацією для всіх установ виконавчої гілки влади, керує Центром документації штату [9]. Крім того, Архів штату Пенсільванія Історичної і музейної комісії Співдружності Пенсільванія функціонує як дочірня філія Національного архіву США, оскільки зберігає документи Record Group 393 «Army Continental Commands, U.S., 1821–1920» (Армійські континентальні команди за 1821–1920 рр.) за період 1817–1940 рр. [8].

На території, яка згодом увійшла до штату Нью-Йорк у XVIII ст. – на початку XIX ст., систематичної архівної політики не було, хоча окремі заходи для забезпечення збереженості документів вживалися представниками влади. В. Х. Палтсіц у своїй доповіді на Конференції американських архівістів «Трагедія публічних документів у Нью-Йорку» прочитував звіт Секретаря штату Нью-Йорк Джона Ван Несс Йейтса (John Van Ness Yates, 1779–1839, Секретар штату у 1818–1826 рр.) законодавчим зборам за січень 1820 р., в якому той доповідав, що книги і документи штату, особливо про права на землю та індивідуальні привілеї громадян, знаходилися у такому незадовільному стані, що йому довелося негайно взяти їх під свою опіку. Йейтс

організував підшивку документів у томи. На частину з них були укладено алфавітні індекси, описи і каталоги з короткими анотаціями. Йейтсом також були виявлені втрачені документи і на них складено переліки, усі документи вкладено до нових коробок, для їх зберігання виділена окрема кімната [9].

Засновниками Нью-Йоркського історичного товариства, що виникло слідом за Массачусетським 1804 р., були ДеВітт Клінтон (DeWitt Clinton, 1769–1828, мер м. Нью-Йорк у 1803–1807, 1808–1810, 1811–1815, губернатор штату Нью-Йорк у 1817–1822, 1825–1828), Семюель Міллер (Samuel Miller, 1769–1850), пастор пресвітеріанської церкви і професор церковної історії Принстонської духовної семінарії, автор численних історичних праць, та Джон Пінтард (John Pintard, 1759–1844), купець і філантроп. Першим президентом був обраний один із засновників держави США, представник від Нью-Йорку на Континентальних Конгресах (1774–1781), член Палати представників США, політик і юрист Егберт Бенсон (Egbert Benson, 1746–1833), а бібліотекарем – Джон Форбс (John Forbes) [10].

Важливу роль у заснуванні Товариства відіграв Дж. Пінтард. Натхненний прикладом Белкнепа, Пінтард мріяв заснувати у Нью-Йорку історичне товариство за прикладом Массачусетса. Власну колекцію Пінтард почав збирати у 1809 р., пізніше він продав колекцію Історичному товариству, вона стала основою для створення майбутньої бібліотеки Товариства. За станом на 1813 р. у Бібліотеці Товариства вже налічувалося 4265 книг і брошур, цього ж року Тімоті Олденом (Timothy Alden) був опублікований перший каталог. За часів ДеВітта Клінтона як мера Нью-Йорку Товариство отримало право на проведення лотереї у 12 тис. дол. США для поповнення бюджету. Однак невдача у реалізації ідеї з лотереєю призвела до боргу, через який до 1820-х рр. фінансове становище Товариства похитнулося, і воно навіть збиралося продати бібліотеку. У квітні 1828 р. штат Нью-Йорк надав Товариству фінансову допомогу у 5 тис. дол. США. Фінансова підтримка дозволила активізувати видавничу діяльність [11]. Канадським істориком Уільямом Смітом (William Smith, 1769–1847) була підготовлена до публікації «The History of the Late Province of New York from its Discovery to the Appointment of Governor Colden in 1762» (Історія провінції Нью-Йорк від її заснування до призначення губернатора Колдена, перше і друге видання відповідно 1826, 1829 рр.), матеріали європейського походження до історії Нью-Йорку були зібрані Ромейн Джон Бродхедом (Romeyn John Brodhead, 1814–1873) і опубліковані у перших 10 томах «Documents Relative to the Colonial History of the State of New-York» (Документи, що відносяться до колоніальної історії штату Нью-Йорк, 1839 р.), Едмунд Бейлі О'Каллаганом (Edmund Bailey O'Callaghan, 1797(1800)–1880) була видана «The Documentary History of the State of New-York» (Документальна історія штату Нью-Йорк, видано у м. Олбані, 1849–1851).

Наприкінці 1850-х – у 1860-х рр. Каллаган підготував до видання документи голландських колоніальних органів влади, «Calendar of Historical Manuscripts in the Office of the Secretary of State» (Календар історичних

манускриптів Офісу Секретаря штату, видано у м. Олбані, 1865–1866), «Laws and Ordinances of New Netherland, 1638–1674» (Закони і розпорядження Нових Нідерландів, видано у м. Олбані 1868 р.) та інші збірки. Значну за обсягом видавничу діяльність Нью-Йоркського історичного товариства підкреслили у своєму звіті члени Комісії публічних архівів Американської історичної асоціації, перелік видань дійсно вражає своїм обсягом [12].

На 1847 р. організація вже розташовувалася у шести будівлях, але жодна з них не відповідала вимогам пожежної безпеки. Товариство енергійно збирало кошти для спорудження сучасного будинку і через 10 років переїхало у новий дім. Кількість членів Товариства на 1860 р. сягнула 1500 осіб. Разом з тим у розпорядження Товариства була передана Нью-Йоркська галерея образотворчого мистецтва. Звіт Товариства за 1849 р. свідчив, що у його бібліотеці зберігалось 15 тис. книг і брошур, 1400 підшивок газет, 2000 мап, 15 тис. манускриптів, а також колекції монет і медалей. Колекція постійно поповнювалася, але в основному творами мистецтва та музейними експонатами [11, р. 56–57]. Таким чином, Нью-Йоркське історичне товариство почало більше зосереджуватися на музейній роботі і зберіганні творів мистецтва.

Документи органів влади штату Нью-Йорк до 1847 р. передавалися на зберігання до Офісу Секретаря штату або залишалися на місцях в установах. Бібліотека штату Нью-Йорк була заснована 1818 р. з ініціативи члена Генеральної асамблеї штату Томаса Джексона Оклі (Thomas Jackson Oakley, 1783–1857) як «Public Library for the use of the government and people of the State» (Публічна бібліотека для використання урядом і людьми штату). Першим бібліотекарем було призначено Джона Кука (John Cook, бібліотекар 1818–1823).

У долі Бібліотеки важливу роль відіграв Університет штату Нью-Йорк, якому законодавчі збори доручили контроль за здійсненням архівної роботи у штаті. Університет засновано 1784 р., ним управляла Комісія регентів, а сам Університет ніколи не був цілісною інституцією, він складався із системи коледжів, академій, шкіл, академічних департаментів. У 1844 р. йому підпорядкували Бібліотеку штату, 1889 р. – Музей штату, 1904 р. – Департамент громадської освіти, 1911 р. – Управління історика штату (засноване 1895 р.) і Управління контролера публічних документів (пізніше Відділ публічних документів). Таким чином, університет акумулював усі напрями гуманітарної, зокрема архівної, роботи у штаті [13].

З кінця 1847 р. усі не поточні документи органів влади почали надходити на зберігання до Університету. До нього також було передано документи колоніальних органів влади. 1881 р., 1892 р. та 1907 р. Генеральна Асамблея прийняла закони, якими визначено функції Бібліотеки університету як офіційного депозитарію документів органів влади штату та обов'язки Бібліотекаря. Відповідно до цих законів, встановлено 5-річний термін зберігання документів в установах, згідно з яким законодавчі та виконавчі органи влади, інші установи штату зобов'язані передавати документи до Бібліотеки [14].

Крім того, згідно із законами 1881 р. та 1892 р., при Бібліотеці була створена Секція манускриптів. У 1889 р. на посаду голови Секції був призначений Джордж Р. Говелл (George R. Howell, 1833–1899). Для найменування його посади вперше у Нью-Йорку використано термін «архівіст». Після смерті Говелла його змінив відомий у США історик-архівіст, учасник Конференції американських архівістів та Брюссельського конгресу архівістів і бібліотекарів (1910) Арнольд Йохан Фердинанд Ван Лер (Arnold Johan Ferdinand Van Laer, 1869–1955) [15].

На 1911 р. колекція Бібліотеки нараховувала понад 1 млн. видань і манускриптів. У пожежі того року згоріло 400 тис. книг і 270 тис. манускриптів [16].

Загинула у вогні й значна частка документів голландських органів влади колоніального періоду. У ході війни за незалежність американських колоній ці документи були вивезені до Англії, а після Паризького миру 1783 р. повернуті до Нью-Йорку і розміщені у Офісі Секретаря штату. У 1818 р. губернатор ДеВітт Клінтон доручив своєму другові Френсісу Адріану Ван Дер Кемпу (Francis Adriaan Van Der Kemp, 1752–1829) перекласти їх англійською мовою [17]. Обсяг сторінок перекладів складав 24 томи. У 1839 р. Нью-Йоркське історичне товариство звернулось до Генеральної Асамблеї з проханням про виділення коштів для виявлення і копіювання документів з історії штату і міста Нью-Йорк в архівах Англії, Франції і Голландії. Кошти виділялись у 1839, 1842, 1843 рр. і Р. Бродхед з успіхом виконав цю роботу, здобувши у Голландії копії, що вмістилися у 16 томах, у Лондоні – у 47 томах, у Парижі – у 17 томах. Усі вони були віддані під опіку Секретаря штату. У 1849 р. Каллаган, розмістившись у Офісі Секретаря штату, взявся перекладати їх з голландської і французької мов на англійську. Завершивши переклади, він підготував до видання збірки колоніальних документів, згадані вище [18].

За станом на 1941 р. у складі університету діяло Управління історика штату, якому підпорядковувалась Бібліотека штату та Відділ архівів і історії. Істориками штату Нью-Йорк були відомі у США учасники архівного руху історики-архівісти Хью Хастінгс (Hugh Hastings, історик у 1895–1907 рр.), Віктор Хьюго Палтсіц (Victor Hugo Paltsits, 1867–1952, історик у 1907–1911 рр.), Джеймс А. Холден (James A. Holden, історик у 1911–1916 рр.), Джеймс Салліван (James Sullivan, історик у 1916–1923 рр.), Александер К. Флік (Alexander C. Flick, історик у 1923–1939 рр.), Артур Понд (Arthur Pound, історик у 1940–1946 рр.), Альберт Корі (Albert Corey, історик у 1946–1963 рр.) та Льюїс Леонард Такер (Louis Leonard Tucker, історик у 1966–1976 рр.). Найважча робота дісталась Холдену, якому довелося рятувати залишки Бібліотеки від катастрофи 1911 р. Непересічним був внесок Альберта Корі, який став фундатором національної професійної організації істориків і краєзнавців – Американської асоціації історії штатів і округів (American Association for State and Local History, AASLH, реорганізована з Конференції історичних товариств штатів і округів у грудні 1940 р.) [19].

У жовтні 1944 р. у штаті Нью-Йорк була заснована Нью-Йоркська асоціація істориків округів (New York State Association of County Historians), яка мала на меті створення колекції історичних документів усіх видів, укладання індексів і покажчиків до історичних джерел, розвиток співпраці з офіційними архівістами для надання допомоги їм у виконанні функцій зі збереження і доступу архівів. Історик штату Нью-Йорк А. Корі написав у той час, що роки мають пройти, поки ці історики почнуть ефективно виконувати покладені на них обов'язки. По-перше, треба навчати самих істориків, по-друге представників влади, бо без належного фінансування і відповідної заробітної плати справа не просунеться вперед [20].

У кордони штату Нью-Йорк входить найбільше за розмірами місто США – Нью-Йорк Сіті, яке об'єднує п'ять з 62 округів штату: Манхеттен, Бруклін, Бронкс, Річмонд, Куїнс. Комісія публічних архівів 1900 р. констатувала незадовільний стан зберігання документів органів управління цими округами. 1939 р. був створений Муніципальний архівний комітет, на який покладалася контроль над документами. Комітет з'ясував, що архівні документи зберігалися у понад 2 тис. депозитаріях і порушив питання про будівництво бібліотеки для їх належного зберігання. 1943 р. будинок для бібліотеки уведено до експлуатації. Муніципальний архів, заснований 1950 р., став частиною Бібліотеки м. Нью-Йорк, а сама бібліотека була філією Бібліотеки штату Нью-Йорк (у теперішній час підпорядкована Департаменту документації) [21].

Отже, у штаті Нью-Йорк архів виник у результаті спільних дій органів влади штату, історичного товариства та університету. Закон про Архів штату Нью-Йорк був прийнятий 1971 р., він організаційно розмістив Архів штату у системі установ Департаменту освіти, де він перебуває до теперішнього часу.

Таким чином, у Середньо-атлантичних штатах виникли потужні історичні товариства, ними проводилася активна робота по збиранню, зберіганню і публікації історичних документів. Історичній і архівній роботі приділяли значну увагу губернатори штатів ДеВітт Клінтон у Нью-Йорку та С. У. Пенніпекер у Пенсільванії, які були засновниками і президентами історичних товариств. Безумовно, важливе значення у цих штатах відіграло те, що на їхній території розташовані міста Філадельфія і Нью-Йорк – найбільші у США наукові, освітні, промислові і фінансові центри на той час і дотепер. Інтелектуальна культура громади та спроможність органів влади штатів надавати фінансову підтримку історичним товариствам, бібліотекам, архівам, музеям відігравали ключову роль у їх розвитку і сприяли збереженню і публікації історичних джерел. Діяльність історичних товариств стала головним фактором, що сприяв утворенню архівних установ у Середньо-атлантичних штатах.

Важливу роль відігравала наявність університетів у Нью-Йорку і Пенсільванії. Науковці прагнули досліджувати історію і їх потреби визначали політику в галузі архівної справи. У Нью-Йорку цей фактор спричинив підпорядкування усій гуманітарної сфери (освітніх закладів, музеїв, бібліотек, архівів) Університету штату. Спробу передати архіви до Департаменту освіти здій-

снила й Пенсільванія (Архів у Департаменті освіти перебував у 1923–1945 рр.), однак вона була невдалою через відсутність достатнього фінансування. Тому Пенсільванія пішла іншим шляхом, створивши Історичну і музейну комісію штату у системі органів виконавчої влади, у якій зосередила усі напрями історичної роботи, зокрема й архівну.

Середньо-атлантичні штати демонструють різні підходи до вирішення проблеми забезпечення збереженості архівних документів та різні типи архівних установ: почавши із зосередження архівної роботи в історичних товариствах, Нью-Йорк зупинився на передачі архівів під опіку університету, Пенсільванія – на створенні колегіального незалежного органу виконавчої гілки влади – Історичної і музейної комісії. Однак у цілому обидва підходи гарантують американському народові збереження його національного документального надбання для передачі історичної пам'яті майбутнім поколінням.

Список використаних джерел:

1. Tucker Leonard Louis. The Massachusetts Historical Society / Jones H. G. Historical Consciousness in the Early Republic. The Origins of State Historical Societies, Museums, and Collections, 1791–1861. – Chapel Hill: North Caroliniana Society, Inc. and North Carolina Collection, 1995. – P. 1–10.

2. Stitt Susan. Pennsylvania / Jones H. G. Historical Consciousness in the Early Republic. The Origins of State Historical Societies, Museums, and Collections, 1791–1861. – Chapel Hill: North Caroliniana Society, Inc. and North Carolina Collection, 1995. – P. 59–74.

3. Carson L. Hampton. An Address upon The Life and Services of Samuel Whitaker Pennypacker. Governor of Pennsylvania, President of the Historical Society of Pennsylvania. Deivered in Hall of the Historical Society January 8th, 1917. – P. 1–2, 28–30, 91–94.

4. Eddy Howard Henry. The Archival Program of Pennsylvania // American Archivist. – 1949, July. – Vol. 12, № 3. – P. 255–266; Evans Frank B. The Many Faces of the Pennsylvania Archives // American Archivist. – 1964, April. – Vol. 27, № 2. – P. 269–283.

5. Kelker R. Luther. Report on the Public Archives of Pennsylvania // Annual report of the American Historical Association for the year 1900. – Vol. II. – Washington : Government printing office, 1901. – P. 267–293.

6. Baumann Roland M. Samuel Hazard: editor and archivists for the Keystone State // The Pennsylvania Magazine of History and Biography. – 1983, April. – Vol. 107. – № 2. – P. 195–215.

7. Eddy Howard Henry. The Archival Program of Pennsylvania // American Archivist. – 1949, July. – Vol. 12, № 3. – P. 255–266; Evans Frank B. The Many Faces of the Pennsylvania Archives // American Archivist. – 1964, April. – Vol. 27, № 2. – P. 269–283.

8. National Archives and Records Administration. Record Group 393 (1817–1940 (документи за період 1817–1920)). Records of United States Army Continental

Commands, 1821–1920 / Matchette B. Robert. Guide to Federal Records in the National Archives of the United States. – 1995.

9. Paltsits V. H. Tragedies in New York's Public Records. Reprinted from the Annual Report of the American Historical Association for the 1909. – Washington, 1911. – P. 370–371.

10. Dunlap L. W. New York Historical Society / Leslie Whittaker Dunlap. American Historical Societies, 1790–1860. – Madison, Wisconsin, 1944. – P. 185–186.

11. Heslin J. James. New York / Jones H. G. Historical Consciousness in the Early Republic. The Origins of State Historical Societies, Museums, and Collections, 1791–1861. – Chapel Hill: North Caroliniana Society, Inc. and North Carolina Collection, 1995. – P. 52–58.

12. Osgood L. Herbert. Report on the Public Archives of New-York / Report of the Public Archives Commission // Annual report of the American Historical Association for the year 1900. – Vol. II. – Washington: Government printing office, 1901. – P. 67–250.

13. Folts D. J. History of the University of the State of New York and the State Education Department 1784–1996. – New York: State Education Department, 1996 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.nysl.nysed.gov/edocs/education/sedhist.htm#sara>.

14. Dearstyne B. W. Archival Politics in New York State, 1892–1915 // New York History. – 1985, April. – P. 164–184.

15. Rowse F. E. The Archives of New York // American Archivist. – 1941, October. – Vol. 4, № 4. – P. 269–270.

16. Yates M. The History and Resources of the New York State Library Melinda Yates // Capital Neighbors. – 1996, Winter – 1997, Spring. – Vol. 2, № 4; Vol. 3, № 1 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.nysl.nysed.gov/library/otherpubs/capasaset.htm>.

17. Francis Adrian Van Der Kemp, 1752–1829. An Autobiography together with extracts from his correspondence. Edited with an historical sketch by Helen Lincklaen Fairchild. – New York and London: G. P. Putnam's Sons, 1903. – P. 178–181.

18. Rowse F. E. The Archives of New York // American Archivist. – 1941, October. – Vol. 4, № 4. – P. 267–270.

19. Joseph F. Meany Jr. New York: the State of History. Originally compiled September, 1994. (Revised October, 2001). This essay was originally presented as the New York State Historian's «State of History» Address to an annual meeting of the Association of Public Historians of New York State [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.nysm.nysed.gov/services/meanydoc.html>.

20. Corey B. A. The New York Local Historian // American Archivist. – 1945, April. – Vol. 8, № 2. – P. 146–147.

21. Horn J. Municipal Archives and Records Center of the City of New York // American Archivist. – 1953, October. – Vol. 16, № 4. – P. 311–320.

Левченко Л. Л. К истории образования архивных учреждений в Средне-атлантических штатах США: от исторических обществ до официальных архивов (на примере штатов Нью-Йорк и Пенсильвания)

Освещена история создания, деятельность и вклад исторических обществ в обеспечение сохранности документального исторического наследия, публикацию исторических документов и создание архивных учреждений в штатах Нью-Йорк и Пенсильвания. Внимание уделено также деятельности представителей власти и университетов в данном направлении.

Ключевые слова: архив штата Нью-Йорк, Нью-Йоркское историческое общество, Университет штата Нью-Йорк, архив штата Пенсильвания, Историческая и музейная комиссия Пенсильвании, история архивов США.

Levchenko L. L. The history of creation of archival institutions in the Mid-Atlantic states of U.S.A.: from historical societies to official archives (for example, the states of New York and Pennsylvania)

This article is dedicated to the history of creation, work and contributions of historical societies to the preservation of documentary historical heritage, the publication of historical documents and the creation of archival institutions in the states of New York and Pennsylvania. Attention is also paid to the activities of the authorities and universities in this area.

Keywords: archive of the State of New York, New York Historical Society, State University of New York, archives of Pennsylvania, Historical and Museum Commission of Pennsylvania, history of the United States archives.